

چهارشنبه 04 دی 1392 - 09:03

طرح سوخته انتقال پایتخت

218 سال قبل که آقامحمدخان تصمیم گرفت «طهران» خلوت و سرسبز را به پایتخت حکومت قاجار برگزیند، احتمالاً هرگز فکرش را نمی‌کرد که تهران شلوغ با آب و هوای آلوده به چنان وضع بحرانی برسد که بخواهند پایتخت را به شهر دیگری منتقل کنند.

218 سال قبل که آقامحمدخان تصمیم گرفت «طهران» خلوت و سرسبز را به پایتخت حکومت قاجار برگزیند، احتمالاً هرگز فکرش را نمی‌کرد که تهران شلوغ با آب و هوای آلوده به چنان وضع بحرانی برسد که بخواهند پایتخت را به شهر دیگری منتقل کنند.

روز گذشته، در جریان رایزنی‌ها برای انتقال پایتخت، هم رئیس مجلس و هم نمایندگان دولت با انتقال پایتخت مخالفت کردند، ولی در نهایت کلیات این طرح با 110 رأی موافق، 67 رأی مخالف و 10 رأی ممتنع از 214 نماینده حاضر در صحن علنی به تصویب رسید.

هزینه‌بر بودن انتقال پایتخت؛ عمده‌ترین دلیلی بود که نمایندگان مخالف، رئیس مجلس و دولت بر آن تاکید داشتند، اما گویا تاثیر بحران آلودگی هوای چند روز اخیر تهران روی نمایندگان موافق طرح، بیشتر از تاثیر مخالفت دولت و رئیس مجلس بود و در نهایت بر اساس ماده 4 این طرح، شورای سامان‌دهی پایتخت موظف شد که حداکثر ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، طرح جامع ساماندهی و انتخاب مکان مناسب برای انتقال پایتخت سیاسی و اداری را تهیه و برای انجام سایر اقدامات قانونی به دولت برنامه ارائه کند. بر اساس ماده 5 این طرح هم دولت موظف شد که آیین‌نامه اجرایی این قانون را ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن تهیه کند و به تصویب هیات وزیران برساند.

پزند، پایتخت اداری

موضوع انتقال پایتخت به طور رسمی و علنی برای اولین بار در سال ۱۳۶۴ مصادف با دویستمین سال پایتختی تهران مطرح شد و پس از جنگ تحمیلی در سال ۱۳۶۸ بار دیگر به طور جدی‌تر مورد پیگیری قرار گرفت و پس از روی کار آمدن دولت‌های نهم و دهم به طور جدی مطرح شد و چند مرحله از این طرح نیز به عرصه اجرایی شدن رسید.

بر همین اساس قرار بود شورایی ده نفره متشکل از رئیس‌جمهوری یا معاون اول، وزیر کشور، نماینده‌ای از مقام معظم رهبری، نماینده‌ای از مجمع تشخیص مصلحت نظام، نماینده‌ای از شورای عالی امنیت ملی، رئیس سازمان پدافند عامل، دونفر از نمایندگان مجلس و دادستان کل کشور تحت نام «شورای عالی انتقال پایتخت» به مدت یک سال درباره سه موضوع اصلی مرتبط با انتقال تصمیم‌گیری کند، اما در سال‌های اخیر مهم‌ترین اقدامی که در این باره گرفته شده، مصوبه سال گذشته نمایندگان مجلس بود. طرح انتقال اداری پایتخت به پزند در جلسه علنی 17 بهمن سال 91 به امضای 152 نماینده رسید. این طرح زمانی مطرح شد که آلودگی هوای تهران در آن روزها به اوج خود رسیده بود و خیلی‌ها معتقد بودند نمایندگان این طرح را چاره‌اندیشی برای آلودگی هوای تهران می‌دانند.

از پس هزینه‌های انتقال بر نمی‌آییم

یکی از اصلی‌ترین مخالفان این طرح، دولت است که قرار است برای انتقال پایتخت، هم از بودجه سالیانه خرج کند و هم زحمت انتقال صدها سازمان و نهاد دولتی به دوشش خواهد افتاد و با این حساب جای تعجبی ندارد که دولت هر طور شده برای متوقف کردن تصویب نهایی این طرح، وارد عمل شود.

مجید انصاری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با اشاره به هزینه‌های بسیار بالای انتقال زیرساخت‌ها از تهران به نقاط دیگر کشور عنوان کرد: غیرممکن است در افق حتی 20 ساله با منابع مالی که در کشور داریم بتوانیم حداقل‌های مورد نیاز را تامین کنیم؛ در لایحه بودجه همین امسال هم که بسیاری از طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام مانده بسیاری از کارشناسان عنوان کردند که حتی در طول 20 سال هم امکان تحقق و به بهره‌برداری رساندن بسیاری از آنها وجود ندارد.

وی تصریح کرد: این سوال مطرح است که آیا امکان انتقال همه قوا، دستگاه‌ها، نهادهای امنیتی، صدا و سیما و نیروهای مسلح که مدنظر نمایندگان است، امری شدنی است؛ فرودگاه، راه‌آهن، بازار و مرکز اقتصادی بسیاری در تهران ایجاد شده که امکان انتقال آن سخت است.

علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در توضیح دلایل مخالفتش با این طرح کلان عنوان کرد: انتقال پایتخت بار مالی دارد و این بار مالی هم بسیار سنگین است. وی با اشاره به این‌که در این طرح عنوان شده که دولت انتظارات مورد نیاز را در لایحه بودجه کل کشور پیش‌بینی و منظور کند، تصریح کرد: در این طرح منابع تامین هزینه انتقال پایتخت دیده نشده از این رو این مساله برای شورای نگهبان قابل قبول نیست.

زلزله، دلیل خوبی نیست

با وجود آن‌که کارشناسان بارها به خطر وقوع زلزله در پایتخت اشاره کردند و این موضوع نیز به عنوان یکی از دلایل مهم انتقال پایتخت مطرح می‌شود، اما انصاری در اعتراض به این استدلال می‌گوید: گفته می‌شود کشور ما روی کمر بند زلزله است، اما هیچ استانی از زلزله مصون نیست، اگر پایتخت سیاسی و اداری از تهران منتقل شود آیا جان میلیون‌ها انسان تهرانی در حدی نیست که برای آن تصمیم‌گیری کنیم و باید فقط به فکر مصون ماندن دستگاه‌های سیاسی و اداری باشیم؟ همچنین نماینده دولت با اشاره به معضل آب شرب در بسیاری از استان‌ها یادآور شد: در پاییز امسال برای تامین آب شرب اصفهان، مشهد، اراک و استان مرکزی مشکل داشتیم؛ در گذشته عنوان می‌شد که سمنان به پایتخت سیاسی و اداری تبدیل شود، اما همین حالا در این استان دچار مشکل آب شرب هستیم.

باید نظر رهبری را جویا شویم

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با اشاره به پیشنهاد تشکیل شورایی به منظور بررسی طرح ساماندهی و انتقال پایتخت سیاسی و اداری در این طرح بیان کرد: شورایی که در این طرح در نظر گرفته شده، شورایی متشکل از هیات دولت است، اما آیا این شورا می‌تواند درباره همه موضوعات تصمیم‌گیری کند؟

انصاری خاطرنشان کرد که انتقال پایتخت موضوع مهم و از جنس سیاست‌های کلی نظام است که بدون نظر مقام معظم رهبری تصمیم‌گیری درباره آن امکان‌پذیر نیست.

علاوه بر مشکلات اعلام شده بر سر راه انتقال پایتخت این نکته نیز حائز اهمیت است که این طرح برای اولین بار اعلام نشده و حتی برنامه‌های مشابه مانند انتقال کارمندان دولت از تهران به سایر استان‌ها نیز که در سطحی کوچک‌تر به مرحله اجرا درآمد، در نهایت به سرانجام نرسید.

پیشینه طرح انتقال کارمندان از تهران

فروردین سال 89 بود که محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت، اعلام کرد: براساس محاسبات من باید پنج میلیون نفر از تهران بروند.

او تاکید داشت: تهران دیگر جا ندارد و استان تهران در معرض آسیب‌های سنگینی است. اگر خدای نکرده در تهران اتفاقی بیفتد، چطور می‌شود آن را جمع کرد؟ باید به فکر بود. باید تهران را خالی کرد.

مدتی بعد از این اظهارات دولت از اجرای طرح انتقال کارمندان از تهران به دیگر استان‌ها را مطرح کرد.

این طرح با واکنش‌های مختلفی مواجه شد و اغلب نمایندگان مجلس هم با آن مخالفت کردند، اما لطف‌الله فروزنده، معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور ماموریت یافت تا خروج 200 هزار کارمند همراه با خانواده‌هایشان از پایتخت را مدیریت کند. اما یک سال بعد اعلام شد که تنها 20 هزار کارمند از تهران منتقل شده‌اند.

پس از آنکه کارمندان از این طرح استقبالی نکردند دولت شروع به ارائه مشوق‌هایی کرد و برای تشویق کارمندان به خروج از تهران آیین‌نامه «اعطای تسهیلات به کارکنان دستگاه‌های اجرایی متقاضی انتقال از شهر تهران» را به تصویب رساند.

طبق این آیین‌نامه قرار بود کارمندی که داوطلب می‌شوند (یا داوطلبشان می‌کنند!) از تهران خارج شوند از بسته تشویقی دولت، مثل افزایش حقوق، هدیه انتقال معادل یک ماه حقوق و مزایا، افزایش حقوق تا 50 درصد و معافیت از محدودیت‌های قانون مدیریت خدمات کشوری، دریافت تسهیلات بانکی بدون سپرده‌گذاری و بدون نوبت، هدیه ازدواج معادل یک ماه حقوق و مزایا و استفاده از امکانات ورزشی سازمان تربیت‌بدنی به‌طور رایگان بهره‌مند شوند. اما مشوق‌های دولت هم نتوانست کارمندان تهرانی را به شهرستان‌ها ببرد.